

ВЛАСНИК ЗМАЈ-ЈОВАН ЈОВАНОВИЋ.

ГОДИНА ДРУГА

ИЗДАЈЕ ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА.

ГЛАВНИ САРАДНИК
А Б У К А З Е М.

У Н О В О М Е С А Д У
20. Јуна 1879.

ИЗЛАЗАК И ЦЕНУ
ВИДИ НА ЗАВРШЕТКУ ЛИСТА.

Наполеону „IV.“

Жалим младост твог живота,
Жалим судбу твоју горку,
К'о што жалим сваки цветак
Кад угине у пупољку.

Жалим твоје срце младо
Што је можда благо било;
Жалим цуру, можда дивну,
Коју-но би усрећило.

Жалим ону кукавицу
Која кука у свом вају,
К'о што жалим сваку мајку
Кад јој срце ишчупају.

Јер ко може тебе кривит'
Што си рођен у скерлету,
У пурпuru тако срамном
Твоме роду, — па и свету, —

Што си био узданица
Оног соја отровнога,
Ових гуја, излежених
Под престолом оца твога, —

Што си био црни облак
На француског дома части,
Који-но су пробисвети
Поткопали до пропасти, —

Што си био ланац мрски
Који точак среће кочи, —
И јабука зађевица
Коју гризе црв немоћи?

Јест ко може тебе кривит'
Што те анђо спас'о није, —
Ти си рођен са том клетвом,
А слаб беше збацити је.

Ал ко не мож' роду своме
Послужити живим собом,
Једна му је срећа дата
Послужит' му својим — гробом.

Чији живот клетву носи,
Раздор сеје куд се крене,
Мелем мира мора никнут'
Из крви му проливене.

И већ ево гроб се копа,
Тавним гласом брује звона
И у црну земљу међу
Последњега Напол'она.

Овај комад црне земље
За Француску много значи, —
Па где ћете за ту раку
Згодан, велик камен наћи?

Та зар треба и то питат'
И тај камен сам се дао:
То је камен што је данас
Републици с душе пао.

Мале приповетке из народа.

IV.

Чивутиа Исак из Фелдварца долазио је често у Чуруг да купује коже, крпе и т. д. Тим честим доласком у Чуруг учини познанство с поп Мојсилом Бугарским, бившим парохом чурушким, и са целом породицом и сродством поп Мојиним.

Једном пред ноћ седио је поп Моја пред својом кућом, на то дође чива Исак, и почне се овако с попом поздрављати:

Пхомоз Бхог брхат пхопе; шта рхадхите брхат пхопе? — Добро, комшија Исаче. — А шта рхадхитрихт Макхсим? Схнаја Јеке? Схестре Мхиле? Шхогхорице Ане? Прхи'т'л Јохсим? брудхер Ђхорђе? и синховице Рахиле?

Сад треба знати како су ови род: Попи каже брхат пхопе-Пошином рођ. брату каже стрхиц Максим Максимовој жени каже снаје Јеке — Мина то је кћи попова, попа му је брат а попина кћи Мила то му је схестре-шогорице Ане и прхијатељ Јосим-Ана и Јосим то су муж и жена-а. Јосим је попин старији зет — дакле попи каже брат попе, а попиној ћери шогорице Ане брудер Ђорђе и синовице Рахиле — Ђорђе је млађи попов зет а Рахила попина млађа кћи — дакле попи каже брат попе, а поповом млађем зету брудер, а жени му синовица.

V.

Био неки прота у Шиду, па је имао обичај, да се тако уживи у оно, што когод приповеда, као да се то сад пред њим заиста збива. Пријатељи његови знали су то па би га свагда ма чиме вукли за нос. Једном му приповеди неко ово: „Оче прото! нема ништа слађе на свету од шунке у гуски печене.“ Прота се већ задивио, а онај настави: „па кад већ поцурн сок из гуске, онда је знак да је шунка печена.“ Астал већ стоји спреман, ту су тањире, ножеви, ту ти је и вино, извадиш шунку — па одмах седнеш да једеш — е такве сласти не роди више.“ На то ће сад забленути прота озбиљно: „а шта је с гуском? — „Па гуска се баца.“ Прота: „ал' нећу.“ — „Па немојте.“ — „Ал' нећу, могу појести млађи.“ (Tableau).

VI.

Хвала му.

Досудили једном зликовцу вечиту робију. На то му приђе његов адвокат и запита га: „Хоћемо ли апелирати?“

„Хвала ти господине, какве си среће у обрани мојој, могао бих добити још три месеца више.“

Никица.

VII.

Душан-Шваба.

Запитају келнера Швабу, како је то да се он зове „Душан“, кад је то српско име.

„Ево како је то било“, одговори келнер „ја сам крштен „Јохан“, ал' ме гости прозваше „Јан“, ал'

наше Швабе не умеју то да изговоре, него ме крстише „Шан“. Као што је обично, они ми не кажу никад „Ви“, него увек per tu, те ме вичу: Du Schan! И тако постадох Душан.

Никица.

VIII.

Српски и Швапски.

Позове судак бирташа и упита га: „Кажите ми по души, кад су се ова два господина потукла, који је започео кавгу и који је од њих двојице крив?“

„Е господине суче, да ви мене питате ко је био јачи ту бих ја умео одговорити, јер су се тукли баш српски, ал' што се тиче свађе, ту залажем моју душу да ни беле неznam, јер је швапски била.

Нивица.

IX.

Неће он његову сиротињу.

Један варошки житар куповао жита од једнога Бачванина. Овај виде како га житар хоће да превари на мери, те ће му жалостиво рећи: „Немој господару, да се лакомиш на моју сиротињу“. Купац одговори: „Убио ме бог, ако ја желим твоју сиротињу!“

ЖИВОТОПИС

једног српског листа.

У то доба кад се збива
По сваки дан чуда триста,
Ствар је мала: животопис
Једног српског листа.

„Задруга“ му беше име,
Народ га је чито живо,
Па шта више и közvádlo
За њега је распитив'o

Лист се држ'o свог задатка,
Лист се држ'o своје роле.
Ал новаца не бијаше
Ни од горе ни од доле.

То је било све у реду,
Тештер пун а кесе празне, —
Фалило је једно само,
Једно само, — да га казне.

Ал кад и том време дође,
Држ' се сада, држ' се море,
Кад се казни тад се казни
И од горе и од доле:

Славни суд је уредника
Обдарио кратком тамом, —
А народ је дошо' хака
Листу самом.

Новинарске опомене.

И код нас кубуре издавачи књига и новина са својим растуривачима и претплатницима, али у Америци мора бити да је још много црње и горе. Тако се по американским новинама, којих има врло много, могу читати заиста чудновате опомене претплатницама, да уредно плаћају. Донећемо неколико таквих опомена.

„Ми тежимо да живимо као прави Хришћани и надамо се, да ћемо доћи у царство небесно и било би нам врло мило, да и Вас онде застанемо, ал' ово на жалост не може бити, ако нам дугујућу претплату не пошљете.“

„Ко новине своје не плати, да бог да га муња усред пустиње од барута згодила!“

„Да бог да га ноћу буве и десет хиљада стеница јеле.“

„Да бог да никад не видео лепа девојачка лица, и да бог да становао до такве собе, где се по 10 часова на дан у гласовир свира.“

„Дао му бог злу жену и фуруну, која се пуши, и то му целог века трајало.“

„Да бог да и он постао издавачем новина и имао све само тако неуредне претплатнике, као што је он.“

„Да бог да га пијан берберин тестером бријао.“
Један новинар вели, да је он у своје веку само једну једину авет видео, а то је био дух једнога грешника, који је умр'о, а није свој дуг за новине исплатио.

Други покушавају другим начином да наговоре своје дужнике на плаћање; тако н. пр. читамо: „Заиста је чудновата појава, да још сада ни један човек, који је своје новине уредно плаћао, није постао самоубијцом. И обично је — с малим изузетком — да такви људи дуго живе, а то им је награда, што су тако поштени“.

Други опет вели: „Ми познајемо једнога човека, који је претплату за новине увек унапред слао. Тај целог свог века ни једнога дана није био болестан, никад није имао жуљева ни зубобоље, у жити му никад није било главнице, кромпири му се никад не кваре; деца му ноћу мирно спавају и недеру, се жена је увек спрема њега љубезна и добра. Драги читаоче, јеси ли и ти платио већ твоје новине“?

Н а т п и с.

Ђачки мелем.

Ђачки је мелем

— Кад му је криво —

Знаћете и сами,

Вино и пиво.

1862.

† М. М. Вучетин.

Ђука и Шука.

Ђука. Бога ти Шука, што ти не идеш у кавану?

Шука. Ишао бих, ал' немам пара'.

Ђука. Па ево мене, ја ћу ти бити пар.

Циганске пословице.

— Ко је гладан ономе је свака чорба добра.

— Ко држи мердевине при краћи, није ни мало гори од лопова.

— Кад ти ко сувише ласка, онда или хоће да те превари, или те је већ преварио.

— Ко чека да га други зове да једе, тај ће остати гладан.

— Свет је басамци, један се пење горе, други си-лази доле.

Р а д м у с т р е.

Недавно се догодило у једној нашој варошици, да је у цркви у олтару испред св. престола нестало два ћилима. Нико није знао куд су се дели. Али „заклела се земља рају, да се сваке тајне знају,“ те неки парохујан нађе оба ћилима код поп Иштвана, у „виртнафтеркиној“ собици, јави то општини и општина позове поп Стеву (Иштвана) на одговор. Попа се лепо правдао: „Нисам ја, вели, однео те ћилимове да задржим, него само да узмем мустру и да дам и за мене такве направити.“

На то ће један општинар рећи:

„Како ћеш, попо, сад дати ћилимове правити, кад још нема ни стреке!“

Него ми не би желели, да други наши свештеници „узимају мустре“ од овог попа Иштвана.

Голуб.

Стара и нова мода.

Док су били кринолини, бар су могле наше госпоје и госпођице корачати, ал' од како су ове нове узане хаљине постале, не може се апсолутно ни коракнути.

И з ш к о л е.

Учитељ пита: Ко зна да каже шта је ђаво? Један мали дигнув руку рече: Господине ја знам: моја мама, кад има кошуље да пере. Учитељ: ко ти је то казао. Дете. Мој тата јуче мојој мами.

Учитељ пита: Ко зна да каже, колико има тајни? Сва деца вичу: седам, седам, а једно виче! шест. Ко ти је то казао, викне учитељ на овог, а дете рече: мој тата, кад сам јуче учио лекцију, а он каже: брак и покајање иду заједно.

Учитељ изазове дете да чита, Оче наш, ал на српски. Одмах на првој речи стане дете да муца. Расрђен учитељ викне на њ: магарче, а дете настави: као што си ти на небу и на земљи, и онда рече, да неможе да погоди, како иде оченаш на српски.

Абуказемов календар.

11. На опште дивљење Новосађана није било да нас ватре у Новом Саду.

12. Свршују се школски испити, те господа учитељи неће сада два месеца дана имати никаква посла; да ли ће сад захтевати од својих општина, да им се смањи плата?

13. Принц Наполеон је погинуо од африканских зулуса; а колико их је погинуло од европског зулума?

14. Једна госпа обесила папучицу за сахат баш на фотографију свога мужа: ко сад може рећи, да јој муж није под папучом?

15. Дописник заставин вели: „у манастиру Златици знамо да има доста прљавих ствари“ а зар и за злато рђа пријања?

16. Белоцркванско певачко друштво пева већ и опере; да ли ће певати и Ђуре Јакшића „Сеобу“ или „Јелисавету“ (и то су стихови), кад нису хтели да певају на беседи, што је јакшићевој породици у корист давана.

17. Изписао допис у новинама из Меленаца, у којем се не спомиње илица Русанда.

18. Како се сабор карловачки приближује, то многе госпоје купују „вула“, да опет „штрикају“ на сабору, као оно пре неколико година.

19. Управа петрињске препарандије забрањује ђацима Србима држати „Јавор“, лист за поуку и књижевност; славни професори неће да знају за поуку и књижевност!

20. Глумици гђи Максимовићки украли су у Ст. Бечеју сандук с оделом у вредности од 500 фор. Зар у целом Бечеју није никог другог било кога би господо лопови посетили, него баш српску глумицу!

Рачун.

Неки шаливчина упита познатог математичара Д. да му пронађе овај рачун: „Кад два телета 107 караша важе, колико ће важити један одрастан во“. „Изволите господине на кантар стати“ одговори математичар „пак ћу вам тачно одговорити на ваше питање.

Опет из школе.

Пера је морао остати преко подне, јер није добро своје задаће израдио. Кад је кући дошао, а мати му рече: „а што си био затворен, ваљада ниси разумео шта је учитељ говорио“? „То не“, рече Пера „напротив мој господин није разумео шта сам ја писао.“ а.

Предлог у своје време

Како су у последње време заопуцали скоро сваки дан пожари у Новом Саду, и како се примећује, да многе газде држе пластове сена и сламе у својим авлијама и таванима, а ту су вам већином куће трском или даском покривене, ту су вам тарабе и еведре, то да пожареве не би се лако ширити и куће палити могли,

предлажем долепотписани, да кад већ власт допушта, да се сено и слама у толикој количини у вароши држи, да се бар све газде од кућа сложе, и **изнесу своје куће изван вароши**, а у вароши да остане само сено и слама, те од ових неће ватра прелазити на куће. **Абуказем.**

Ко је кога надмудрио?

Ћак (са улице). Кључару, та отворите ми капију. Ху, ала је то хладно овде на пољу!

Кључар (изнутра). Не смем вам отворити. Господин ми је забранио. Казао ми је да ђаку, који дође после 10 сахата нипошто не смем отворити, он вели хоће да учини крај томе ноћном тумарању.

Ћак. Та отворите ми, даћу вам форинту.

Кључар (за себе) Та то си ти већ толико пута обећао, а никад ми ниси дао. (Гласно). Не смем.

Ћак. (за себе) Ова хуља мисли ваља, да му нећу дати форинту. (Гласно). Ево вам форинте, пружићу вам је испод капије.

Кључар. Хвала господине Шврљићу. Хајде што му драго, ја ћу се усудити. (Отвори врата, ђак уђе).

Ћак. До врага! Та заборавио сам напољу на клупи пакет с књигама. Трчите брзо и донесите ми га.

Кључар. Идем, идем, господине (Истрчи на улицу).

Ћак. (за себе) Чекај угуреузе један, сад ћу те научити памети! (Затвори брзо капију и закључа је изнутра).

Кључар (вративши се). Нема господине на клупи ништа. Ваљада сте ваш пакет гдегод изгубили. Ајд' отворите ми. Страшно јој зима.

Ћак. Хе, брајко, не смем вам отворити. Господин је забранио, јер хоће да учини крај томе ноћном тумарању. Него дајте ми моју форинту натраг, па ћу се онда усудити.

Кључар. Та немојте збијати шале, отворите ми. Страшно је зима овде на пољу.

Ћак. Не могу. Дајте моју форинту, или ћете иначе ноћити на улици. Пружите ми испод капије.

Кључар. Нек вас ђаво носи! Ево вам ваша проклета форинта.

(Врата се отворе, кад је форинту ђак испод капије примио и обојица се разиђу с разним осећајима).

„С. Л.“

За штампаре.

Једна стара жена, која је почела слабије да види, дође у неку штампарију и донесе свој зборник, који је врло ситним словима штампан био и замоли штампара, да јој слова у њеном зборнику начини да буду већа, јер сад слабије види, па не може да чита.

Ћира. До пре се под „Недељним Листом“ потписивао и Паја Новић као издавалац, а сад га нешто не видим.

Спира. Јесте: И без збогом и без опроштаја, Паја се утаја.

Ћира. То је од Паје паметно.

Спира. Ал Тиса је још паметнији, он се није никад ни подписивао.

Ћира. Зашто млади социјалци носе оне шешире са широчајшим ободом.

Спира. Зашто? — Зато да их полиција не позна.

Ћира. Е где молим те, баш су домишљани.

Ћира. Да, да, да, даклем је и хрватски сабор отворен.

Спира. Да, да, да, отворен је, — али завиди онима који су затворени.

Ћира. А како то?

Спира. Јер они који су затворени седе у ладу, па има ко на њи пази, — а ови патници седе у највећој запари, па можда нико и не шумиња шта зборе и говоре.

Бубнуотека.

I.

На леђи једне фотографије читамо ово:

Изъ
фотографской
Ателие
на
Иг. Функъ

у
Новый-садъ

Хауптгассе Н. 29.
кодъ кука на Кода*)

* Ово хоће да значи: у кодиној кући.

II.

У 47. броју „Истока“ ов. год. има овај књижевни оглас:

„Фрише фуре шаљива игра у једном чину написао К. Трифковић, цена 50. п. дин.“

Господин уредниче!

Овај оглас није измишљотина но доиста постоји. *)
с поштовањем К. К.

*) Ми ипак држимо, да је оглас овај измишљотина, кад се каже, да је „фрише фуре“ написао К. Трифковић? Уредништво.

К о к и ц е.

На предлог неких велесила султан је збацио вице краља египатског. Томе се нико не чуди, јер није ништа ново да силе и власници вице ве мрзе.

У Мађарским крајевима наше домовине родило се дете са два носа. Но тај је зацело могао мало причекати док настане мало мирисавије доба.

„Нову школу“ слободно је сваком читати, само не учитељима. — (који дан чућемо сигурно и за ову наредбу: Дуван је слободно пушити свакоме само не дуванцијама.)

Бурунџија, коју су неки шајкаши спремили своје слатком Пери, — растопила се. Бога ми то мора да је заиста велика врућина (чисто ми је зима од ње).

Кажу да су многа срца ојађена смрћу „Наполеона IV“. — Заиста, да је Наполеон трећи у своје младо доба начинио познанство са Зулукаферима, не би било данас ни ти — ни много других — јада.

(Н. L.) Гарибалдија тражи да се развенча са својом женом. Није-ли то велики тријумф женског рода. Јер Гарибалдија није ни пред којом другом силом, никад ретерирао.

Сад се нашао неко који учи глуво неме говорити (Браца Г. вели: Није то ништа, него нека он моју жену научи ћутати. То би био кунст.)

Дечак и скорпија.

(По Песелу.)

Пастир неки који неје
Знао за Бифона,
У откосу једном траве
Нађе скорпијона.

„А где рака!“ Ал' ме неће
Уштинут' зацело;
Те му вешто маказице
Притисне уз тело. —

„Где, где, бабо, какво чудо
Ја нађох у трави!“ — —
Ал' међу тим он му репом
Руку прокрвави. —

„Злочинца се чувај, сине,
Ма ког да је реда,
Јер од остраг ујешће те
Ако не мож' спреда!“

Д. Прерадовић — Б.

Поучне приче за добру матору децу.

(По Марк-Твену.)

ПРВИ ДЕО.

Научна експедиција, коју су изаслале шумске животиње.

Било је то бома доста давно, кад су се оно шумске животиње искупиле биле, да о неким важним предметима већају. У тој су скупштини осим осталог, наименовали и један одбор—а позвали су били све славне научењаке у тај одбор. — Главни задатак томе одбору беше, да пође у стране и непознате светове, те да се увери о истини оних наука, које су по њиним школама и универзитетима изодавна предаване, а осим тога да и друго што шта пронађу.

Али и јесте било свечано. Таког подuzeћа нити је пре тога било, ал бома га за цело неће ни бити. У опште ово је и било највеће подuzeће, што се подузимало. Истина, влада је већ једанпут била изаслала доктора „жабца“ и то са одабраном четом да пронађе један пролаз у бари, и то с десне стране шуме, а на северозападној страни баре а усљед тога је изаслала и небројене друге експедиције, да доктора траже; али не моглоше га никако наћи; држава га је већ прегорела и прежалила била, а за заслуге, које је он држави учинио, поделили су матери му племство.

Још је била изаслала барона „зрикавца“ да истражује изворе онога потока, који се у бару уливао; ово је опет дало повода, те су и друге експедиције изаслане биле да „зрикавца“ траже, а нису се баш узалуд ни трудиле, јер су нашли — мртво његово тело. Дали је он међутим извор нашао или не, о томе се незна. Можда га је смрт у најбољем раду на велику жалост свију осталих покосила. Ето тако се држава понашала, а било је њих много, који су завидили, и којима неправдо беше, што држава толики силан новац потроши, само да барона достојно сарани.

Али све ово не беше ништа. То су биле детињарије и не да се ни сравнити са овим намереним подuzeћем; та овде су се искупили први и најславнији научењаци, а још им је ваљало поћи у сасвим непознате и удаљене крајеве, који су лежали на са свим другој страни оне грдне шуме. Али су чланове експедиције баш и узносили. Та само се о њима говорило! Па чим би се који само од њих показао ома се то купио свет, који их је завиривао.

Једва се кренуше, али је то било стати на гледати како дугачки редови корњача корачају и то натоварене са научењацима, разним инструментима, кресницама (да ноћу служе за знакове), јестивом, мравима и г . . . ваљима за донашање и пренашање ствари за кошање, пауцима да носе ланце и у опште све инжињирске справе итд итд. За овим дођоше водене корњаче за ношњу преко воде; а са сваке корњаче вио се барјачић и каква друга светла застава. А пред свима иђаше кор зољева, бумбарова, скакаваца и цврчака, који су само убојне песме зујали, а све их је чувала војска састављена из дванајест изабраних пуковнија разне бранже.

Тек после три недеље изађоше из шуме и погледаше у бели свет. Годио им је гледајући овај приказ. Пред њима се пружала широка равница, коју је пресекала једна река, а с оне стране реке дизала се до неба нека

пречага, која им је са свим непозната била. Г . . . рече то ће бити земља и то ма чиме опкољена, јер као да види дрва. Али професор пуж, а и многи други одговорише му:

„Мисмо вас господине погодили да копате“ а ни за што друго. Нама треба ваша снага, а не ваша памет. Ако би кад и кад хтели да сазнамо и ваше назоре, ми ћемо се већ пожурити, и да ћемо вам то на знање. Буд имате са свим криве појмове, туд сте се још устумарали и мешате се у научна испитивања, а други раденици овамо морају да раде и да нам станове спремају! Идите боље, и помозите кад стану пртљаг скидати!“

Г . . . се само на пети окренуо, па као што је и по себи округан, рече, али за себе:

„Па смео би се окладити о што хоће, и смео бих и живот жртвовати, да то није ништа друго већ нагомилана земља тј. брежуљак.“

Професор „жабац“ (нећак оног првог) рече, онај крај је насап или бедем, који окружује земљу те настављајући рече од прилике ово:

„Наши стари су доста знали, и прилична су нам знања покупили; али слабо су они путовали, те тако можемо ово сматрати за нов диван проналазак. Слава нам је осигурана, па све да на овоме послу свршимо и да ништа даље не предуземо. Волео бих, кад би знао, какве материје у том насалу има. Да нису сунђери? У опште сунђер је добар, и врло драгоцен материјал, особито за подизање насала.“

Професор „пуж“ узме свој далекозор и поче критички да испитује бедем. Напослетку рече:

„Како није провидно, то ме још боље уверава, да је то густа пара, која је постала из јаке влаге, та и онако је страшна врућина. Неколико ендјометричких експеримената ће намах то потврдити; али зашто да трошимо и харчимо време. Или зар има кога који може посумњати да није тако?“

Затим узме свој далекозор, и оде у своју кућу да си пренотира, како је пронађен крај света, и у чему се исти састоји.

„Мудра и будна глава“ рече професор „гљиста“ професору „пољском мишу“, „паметна глава“. Ништа неће остати не испитано, само кад је он с нама.

И ноћ је већ наступила била. Попце и цврчкове оправише на страже; креснице и светлице послаше да светле, а славна комисија оде да се одмори, те да сутра на ново на посао пође.

Другога дана у јутро, само се мало приватише и заложеше, па омах даље пођоше. Могло је бити око подне, кад стигоше до неког алеа; дужину му не моглоше премерити, а састајао се из неке чврете црне материје, која је тако високо допирала, да је једва и највећи жабац могао да достане. Научењаци се брзо успузаше на то шибље горе, и почеше испитивати и посматрати на све познате методе и начине. Доста су добар комад прешли били, али не нађоше ни какве рупе, а камо ли краја. Не дођоше до никаквог резултата. У аналима и архивама се до данас о овоме још ништа није нашло.

На послетку се подиже стари, ћелави многопоштовани и многозаслужни географ професор „водена корњача“ — човек који се у лукој сиротини родио, али који је тако

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

рећи својом муком и трудом (наравно много му је помогло и то, што је био бистар и паметан), до првог и најславнијег географа дотерао, и рече:

„Господо моја, ва истину ми смо овде нешто пронашли. Ми смо овде нашли неку ствар у рукописателном, чврстом и непробитном стању, коју су најмудрији међу нашим старима као неку слику фантазије сматрали. Понизимо се, пријатељи моји, јер ми стојимо пред нечим величанственим — ово су крузи земљине ширине!“

Сви се поклонеше, свакоме задркта срце; али ово и беше проналазак. Многи почеше шта више да плачу.

Опет почеше шатре ширити, и за одмор се спремати. Цело по подне само су књиге пунили писајући о овоме чуду и почеше астрономске таблице, према овим нађеним резултатима да поправљају. Око поноћи зачу се нека ђаволска вика, затим нека звечећа и грештајућа лупа, а одмах затим пролети неко ужасно чудовиште, које је врло велик реп имало, и које за час нестаде, остављајући само своју тријумфујућу ларму за собом.

Сироти радници умреше од страха и гомилама бегаху у траву да се прикрију. Али се са свим друкчије понашаше наука и њени заступници. Ту сујевевица нема кашике. Они су са свим мирно о својим теоријама даље већали. Питаху старог географа, шта он о томе мисли. Он се био међутим увукао у своју кућу, и размишљао је о разним предметима. Кад се већ вратио био, сви су му на лицу приметили, да ће он покасти и доказати шта је то. Он поче.

Захвалите се што нам беше допуштено да будемо сведоци овога чудовишта.

Сад је оно време с пролећа, где се дан и ноћ изједначајује.

На све стране настаде радост и весеље.

„Али“ рече гљиста „та ми смо сада у по лета“.

„Са свим је тако“ одговори корнача, „али смо ми од наше постојбине здраво удаљени, годишње се доба мења са меном времена између ове обе тачке“.

„Аха врло добро“. Погођено. Али сада је ноћ, на од куда то да сада сунце прође?“

„У овим удаљеним крајевима без сумње да пролази увек ово ово доба ноћи.“

„Та то је сасвим на свом месту. Али како то, да га можемо видети, а овамо је ноћ?“

„То је велика тајна. То ја и не поричем. Али уверен сам, да је влага у атмосфери, у овим удаљеним крајевима тако велика, да делови светлости на земљиној површини заостају; па баш помоћу ових делића и могли смо сунце у помрчини спазити“.

Е ово је уверило и све остале, и на послетку уведоше и решење у књиге.

Али у истом тренутку зачу се поново ова ужасна јека. Опет се приближаваше грмљавина и пуцњава, опет пролети то чудовиште, и опет га нестаде у помрчини.

„Стармали“ излази 10, 20 и последњег дана у сваком месецу.

Годишња цена 4 ф. годишња 2 ф. на 3 месеца 1 фор. За Србију, Црну Гору, Босну и Херцеговину на целу годину 50 гр., на по године 25 гр. на 3 месеца 13 гр. чар

Раденици несмедоше ама ни писнути. И сами се научењаци зачудише. Ово је било чудо неко; а да се пронађе шта је, требало је многога посла. Они су само о томе премишљали и говорили, говорили су и опет су само премишљали.

Напослетку поче говорити научени стари научењак „дугоноги скакавац“ који је дотле са прекрштеним дугим ногама и са одпуштеним рукама седео, и о многоме које-чему премишљао.

„Реците штована господо и колеге само ваше мњење, а онда ћу ја казати, шта ја о томе мислим, јер чини ми се, да сам решио загонетку“.

„Чујмо њихову екселенцију“ поче „шумска уш“ слабачким гласом, „јер ваша екселенција је увек паметно и бистро говорила“.

„Неби требало да се начам у ове ствари, које спадају у астрономију, и то још у присуству таквих научењачких великана — јер мој је задатак да само благо изумрлих језика истражујем; и да вас са старим причама и песмама упознајем; али нека ми буде допуштено да ово неколико речи ради истине речем. Како је ова чудновата појава сад баш противан правац од онога првога узела, т. ј. хтедох рећи пре је ишла на десно, а сад се повратила те иде на лево, и како је ова сасвим слична са оном појавом за коју сте ви рекли „да је пролетна еквinoxција“, то не само да је могуће, него је шта више и сасвим добро, ако ја речем да је ово „јесења еквinoxција“ — —

„Охо! охо! Идите боље на спавајте! Лезите у кревет боље ће бити! Тако су примили овај говор готово сви.“

И тако се мораде сирота „шумска уш“ сићи са говорничког места, и отићи у свој конак.

Дебата се беше још наставила, а за тим умолише господина „дугоног“ да и он коју рече. Он рече ово:

Штована господо! Многопоштоване колеге по рувету! Живим у тој нади, да смо били сведоцима неке појаве, која се само један пут појавила, али у таквој савршености да наука за таку појаву не зна. То је појава од грдне важности и неизмерног значења, па макар је са ма које стране посматрали; а за нас је у толико важнија, пошто смо ми сада сазнали и каквог је креја а држим да до данас ни један наученак о њој ни појма није имао. Ова велика појава, чији сведоци ми сада бијасмо, није ништа друго, штоване моје колеге — не могу дисати од радости, угушићу се — већ пролаз венусов!“

(Наставиће се.)

Новије књиге.

Српски покрет у јужној Угарској (1848—1849.) Предео Светозар Ј. Здравковић. Београд, штампарија Н. Стефановића и друга 1879. Цена I. и II. књ. 1 фор. а II-га засебно стоји 60 новч. а. вр.

Писма и све што се тиче уредништва, нека се шаље на адресу Др. Илије Огњановића у Новоме Саду, а коме је наручије Дру Јовану Јовановићу Змају у Београд. Претплату пак и огласе, ваља слати на штампарију А. Пајевића у Нови Сад. Цена је огласима 5 новч. од једне врсте.

Одговори Администрације.

Нашим поштованим претплатницима уопште, а нарочито из Србије, који се час по ту же да не добијају уредно лист, јављамо да то није наша кривица, јер се лист експедира под најстрожијом контролом и није могуће да се толике погрешке чине. То је заслуга оних муктадија, који су пишман на шаливе листове, те их конабе где који број стигну; и ми би радо дали добру награду ономе, који би нам изнео предлог: како да се сачувамо од оних муктадија, који уснут лист задржавају, те не доспева свакад у руке оних, који лист за себе плаћају.

ШКОЛСКА КЊИГА

МАЛА

КАТАВАЊА

Содержања из свѣт
церковное пѣніе воскресное, и ѳнма
разных пѣсны дѣховныя, пѣваемыя
во всѣх гѣдах,

ИЗ СВАТЫХЪ ЦЕРКОВНЫХЪ КНИГЪ

вѣвшихъ ученикомъ своимъ, ѳкоже и всѣмъ цер-
ковнага пѣнія любителямъ учредилъ

ІСАННЪ ПОПОВИЧЪ,

Парѣхъ во св. кр. градѣ Ново-Садаѣ.

Књига је ова удешена по црвено-школским прописима за омладину школску, и као таква добила је благослов Бегове Светлости патријарха српског Прокопија Ивачковића.

Књига броји 100 страна 8-не, а цена јој је само 20 новч. Ко на више комада поручи, рачуна му се комад по 15. новч.

Припознатим комисионарима нашим дајемо радо и у комисију ову књигу.

ШТАМПАРИЈА А. ПАЈЕВИЋА.

РЕД ПЛОВИДБЕ

ПУТНИЧКИХ ПАРОБРОДА.

од 3. маја 1879 почињући до даље наредбе:

Из Новог Сада у Земун сваки дан у пола 5 сата после подне, осим четвртка.

Из Новог Сада у Тител, средом и суботом у пола 5 сахата по подне.

Из Новог Сада у Оршаву понедељником, средом и суботом у пола 5 сахата по подне.

Из Новог Сада у Пешту, сваки дан око пола 11 сата пре подне осим недеље.

У Новом Саду 3. маја 1879.

Отправништво.

„НОВИНА“ 66

РОМАН ИВАНА ТУРГЕЊЕВА

Превод П. Тодоровића

И. и П. св.

Цена обема свескама 1 фор. 40 новч. Наручује се у

Штампарији А. Пајевића у Н. Саду.

Молимо да се чита и запамти! *)

Ево оних, који узеше и распачаше књиге, а новце потрошише, па тако нити новаца, нити књига од њих. Ми смо их сваког појединце бар 15—20 пута молили, позивали, кумили и преклињали за ово две године дана од кад нам дугују, да врате књиге ако им је преостало коме шта, а остало да подмире новцем макар у размакнути роковима — али све бадава.

Ево тих којима је слатка туђа мука.

1. **Ђена Петровић** учитељ у Меленци 78 ф. 84 н.
2. **Ђера (Каменко) Поповић** испитани бележник у Брестовцу у Бачкој 34 „ 83 „
3. **Ђаса Јовановић** царинарски чиновник у Сиску 21 „ 67 „
4. **Ђисидор Бошњак** учитељ у Качфали 5 „ — „
5. **Ђубомир Т. Ђурин** учитељ у Црепаји 12 „ 60 „
6. **Ђојан Арађанин**, учитељ, Кеча 17 „ 80 „
7. **Ђарл Hammerschmidt**, књиџар у Вршцу 14 „ 48 „
8. **Ђ. Манојло Текелија Турн-Северин** 20 „ — „
9. **Ђаксентије Ј. Аксентијевић**, пређе Беч, сада Темишвар 16 ф. 17 „
10. **Ђоста Николић**, парох у Калазу 35 „ 2 „
11. **Ђ. Велић**, учитељ у Вршцу 6 „ 62 „
12. **Ђ. С. Д. Циновац**, пређе Коморан, сада Краљевци 13 „ 88 „
13. **Ђоста Поповић**, трговац у Слатини 71 „ 70 „
14. **Ђован Ешкутовић** трговац у Белој Цркви 34 „ 40 „
15. **Ђ. В. Војновић**, парох у Лепоглави 16 „ — „
16. **Ђ. С. Саломон**, књиџар, пређе Осек доцније Сомбор 18 „ 40 „
17. **Ђ. Димовић** учитељ, у Парти 5 „ — „
18. **Ђ. Ст. Стојковић**, писмоноша у Даљу 10 „ 30 „
19. **Ђ. Ј. Савић** учитељ у Радимни 4 „ — „
20. **Ђатарина уд. Н. Ј. Иванђанина**, у Чакову 31 „ 22 „
21. **Ђ. П. Ненадовић**, трговац у Ђурђевоу 7 „ 07 „
22. **Ђ. М. Сопић**, трговац у Јасеновцу 8 „ — „
23. **Ђ. Св. В. Милић**, чиновник у Ст. Градишту у Србији 6 „ — „
24. **Ђ. Александар Секулић**, колпортер књига у Вел. Бечкерек у (који је као што дознајемо многе српске издаваче осакатио), дугује нам 127 ф. 10 н.

Свега 598 ф. 30 н.

Ово је тек трећина од онога, што нам које где код оваких дужника затомљено лежи, па је ли чудо што се тако ретко појављују и тешко дижу издавачи књига за народ, од којих се тражи ваљана и јефтина књига и велики попуст (рабат) растуривачима; па кад све то савладају, тек онда морају да зебу од крупне туче оваких растуривача као што су ова горе изложена господа. Каква разлика између данашњих пљачкаша и оних старих „љубитеља српског чтења“ и доста родољубивих „совокупитеља“ пренумераната, који су се поносили тиме што су у народ промицали српску књигу.

Штампарија А. Пајевића.